

דרישות המחלקה לשנת הלימודים התשע"ט

המחלקה ללימודים קלאסיים

ראש המחלקה:	ד"ר גבריאל דנציג
פרופסור אמריטוס:	ר' קצוף, ד' שפס
פרופסור חבר:	ד' דוויק
מרצה בכיר:	ג' דנציג, ל' מוריס
מורה:	ס. בינדר, ח' קורזקובה, א. קונסטנטינו, א.פאר

המחלקה עוסקת בהוראה ובחקר של תרבות העולם היווני והרומי - אחד משני שורשיה העיקריים של תרבות המערב (השני: היהדות). הקורסים עוסקים בהיבטים שונים של התרבות הקלאסית כגון: ספרות, אמנות, פוליטיקה, פילוסופיה, דת וכן בלשונותיה וספרותה במקור (יוונית ולטינית). המחלקה רואה ייעוד מיוחד בחקר המפגש בין התרבות הקלאסית ותרבות ישראל.

תואר ראשון - בוגר

תנאי קבלה לתואר ראשון

1. תעודת בגרות
2. מבחן פסיכומטרי

מבנה הלימודים

ניתן ללמוד במחלקה באחת משתי התמחויות:

- א. שפות (לימודי לשון וספרות יוונית / לטינית)
- ב. תרבות

במסגרת הלימודים במחלקה ניתן לבחור בהתמחות ב**תרבות קלאסית**, שבה הדגש הוא בקריאה רחבה יותר בתרגום ודיון בשאלות ספרותיות, היסטוריות, פילוסופיות וחברתיות, או בהתמחות ב**שפות העתיקות**, אשר מדגישה את לימודי השפה היוונית או הלטינית (רומית) וכן קורסים טקסטואליים במקור בשפות אלה, שבהם עוסקים בשאלות טקסטואליות ולשוניות.

שפת ההוראה במחלקה היא עברית, אלא שבהתמחות בשפות הקורסים מבוססים על קריאה במקור (יוונית או לטינית) אחרי שהתלמיד למד את השפות ברמת מתחילים. שפת הקריאה בקורסים בתרגום (התמחות בתרבות) היא בדרך כלל עברית, למעט מקרים בודדים שבהם לא קיים תרגום עברי של יצירות קלאסיות. בקורסים האלה תלמיד המעדיף לקרוא בשפה אחרת רשאי לעשות כן.

המעוניין ישים לב, כי הדרישות המפורטות מטה הינן בנוסף לדרישות הכלליות של האוניברסיטה כגון לימודי שפה זרה וקורסים ביהדות.

מסלולי לימודים

ניתן ללמוד לימודים קלאסיים כמקצוע מורחב או כמקצוע ראשי בתכנית מובנית ולא-מובנית. בכל המסלולים חוץ מן המסלול המורחב ניתן לבחור להתמחות בשפות (יוונית או לטינית) או בתרבות קלאסית.

דרישות המחלקה לשנת הלימודים התשע"ט

לימודים קלאסיים כמקצוע מורחב

- סה"כ נקודות זכות בלימודים קלאסיים הדרושות לתואר: 46.
- קורסי המבוא להיסטוריה של יוון, להיסטוריה של רומא, ותולדות הפילוסופיה העתיקה הם קורסי חובה.
- חובה לקחת תרגיל בכתיבה אקדמית בשנה א' או ב' (התרגיל ינתן אחת לשנתיים).
- בין הקורסים הנלמדים יכללו לפחות שלושה סמינריונים החל משנה ב'.
- מומלץ לא לקחת שני קורסי שפה למתחילים באותה שנה.

תכנית קורסים למסלול המורחב

נקודות זכות	קורסים
6	3 מבואות – היסטוריה של יוון, היסטוריה של רומא, תולדות הפילוסופיה העתיקה – קורסי חובה
8	2 קורסי שפה למתחילים (יוונית ולטינית) – קורסי חובה
1	תרגיל בכתיבה אקדמית – קורס חובה
12	קורסים טקסטואליים – קריאה בשפת המקור (יוונית ולטינית)
13	קורסי בחירה (ניתן לשלב קורסים נושאים וקורסים שעוסקים בטקסטים בתרגום)
6	3 סמינריונים
46	סה"כ נקודות לתואר

לימודים קלאסיים כמקצוע ראשי בתכנית לא מובנית

מסלול לימודים זה מתאים לשילוב עם מחלקות אחרות באוניברסיטה שאין ביניהן הסכם לתכנית מובנית (ר' מטה).

- סה"כ נקודות זכות בלימודים קלאסיים הדרושות לתואר: 27.
- התלמיד יבחר אחד מבין שלושה מסלולים - יוונית, לטינית או תרבות קלאסית (ללא שפות).
- חובה לקחת קורסי מבוא בהתאם למסלול: תולדות הפילוסופיה העתיקה – חובה **לכל המסלולים**; מבוא להיסטוריה של יוון – חובה למסלול יוונית; מבוא להיסטוריה של רומא – חובה למסלול לטינית. תלמיד הלומד במסלול תרבות קלאסית יבחר לפחות אחד מקורסי המבוא להיסטוריה.
- בכל המסלולים חובה לקחת תרגיל בכתיבה אקדמית בשנה א' או ב' (התרגיל ינתן אחת לשנתיים).
- במסלול שפה חובה ללמוד קורס שפה למתחילים בשנה א' בהתאם למסלול הנבחר – יוונית או לטינית (רומית).
- בין הקורסים הנלמדים יכללו לפחות 2 סמינריונים החל משנה ב'.

תכנית קורסים למסלול שפה (יוונית או לטינית)

נקודות זכות	קורסים
4	2 מבואות – תולדות הפילוסופיה העתיקה ומבוא היסטורי בהתאם למסלול ההתמחות (יוון או רומא) – קורסי חובה
4	קורס שפה למתחילים (יוונית או לטינית) – קורס חובה
1	תרגיל בכתיבה אקדמית – קורס חובה

דרישות המחלקה לשנת הלימודים התשע"ט

6	קורסים טקסטואליים – קריאה בשפת המקור (יוונית או לטינית)
8	קורסי בחירה (ניתן לשלב קורסים נושאים וקורסים שעוסקים בטקסטים בתרגום)
4	2 סמינריונים
27	סה"כ נקודות לתואר

תכנית קורסים למסלול תרבות קלאסית

נקודות זכות	קורסים
4	2 מבואות לפחות – תולדות הפילוסופיה העתיקה (חובה) ומבוא היסטורי אחד לפחות – קורסי חובה
1	תרגיל בכתיבה אקדמית – קורס חובה
18	קורסי בחירה (ניתן לשלב קורסים נושאים וקורסים שעוסקים בטקסטים בתרגום)
4	2 סמינריונים
27	סה"כ נקודות לתואר

לימודים קלאסיים כמקצוע ראשי בתוכנית דו-ראשית מובנית

תכנית זאת מתאימה לשילוב עם מחלקות שאיתן קיימת תוכנית דו-ראשית מובנית, בדרך כלל מחלקות שיש זיקה אקדמית בין תחומיהן לבין תרבות יוון ורומא. מחלקות אלה הן: לימודי ארץ ישראל וארכיאולוגיה, היסטוריה כללית, פילוסופיה כללית, פילוסופיה יהודית, תולדות עם ישראל, תלמוד/תורה שבעל-פה, תנ"ך, לשון עברית, ספרות משוה, ספרות עם ישראל, תרבות צרפת, גאוגרפיה, חינוך (מנהיגות בניהול).

בתכנית זאת אחד מהקורסים (2 נ"ז) במחלקה השנייה ייחשב גם כמילוי דרישות התואר בלימודים קלאסיים, כך שלומדים רק 25 נ"ז בכל אחת מהמחלקות, סה"כ 50 נ"ז בשתי המחלקות. בסיס התכנית בלימודים קלאסיים הוא כמו בתכנית כמקצוע ראשי בתכנית לא מובנית (לעיל) פחות 2 נ"ז מאשכול קורסי הבחירה, לפי הפירוט הבא:

- סה"כ נקודות זכות בלימודים קלאסיים הדרושות לתואר: 25.
- התלמיד יבחר אחד מבין שלושה מסלולים - יוונית, לטינית או תרבות קלאסית.
- חובה לקחת קורסי מבוא בהתאם למסלול: תולדות הפילוסופיה העתיקה – חובה לכל המסלולים; מבוא להיסטוריה של יוון – חובה למסלול יוונית; מבוא להיסטוריה של רומא – חובה למסלול לטינית. תלמיד הלומד במסלול תרבות קלאסית יבחר לפחות אחד מקורסי המבוא להיסטוריה.
- בכל המסלולים חובה לקחת תרגיל בכתיבה אקדמית בשנה א' או ב' (התרגיל ינתן אחת לשנתיים).
- במסלול שפה חובה ללמוד קורס שפה למתחילים בשנה א' בהתאם למסלול הנבחר – יוונית או לטינית.
- בין הקורסים הנלמדים יכללו לפחות 2 סמינריונים החל משנה ב'.

תכנית קורסים במסלול שפה (יוונית או לטינית)

נקודות זכות	קורסים
4	2 מבואות – תולדות הפילוסופיה העתיקה (חובה) ומבוא היסטורי בהתאם למסלול ההתמחות (יוון או רומא) – קורסי חובה
4	קורס שפה למתחילים (יוונית או לטינית) – קורס חובה
1	תרגיל בכתיבה אקדמית – קורס חובה
6	קורסים טקסטואליים – קריאה בשפת המקור (יוונית או לטינית)

דרישות המחלקה לשנת הלימודים התשע"ט

6	קורסי בחירה (ניתן לשלב קורסים נושאים וקורסים שעוסקים בטקסטים בתרגום)
4	2 סמינריונים
25	סה"כ נקודות לתואר

תכנית קורסים במסלול תרבות קלאסית

נקודות זכות	קורסים
4	2 מבואות לפחות – תולדות הפילוסופיה העתיקה (חובה) ומבוא היסטורי אחד לפחות – קורסי חובה
1	תרגיל בכתיבה אקדמית – קורס חובה
16	קורסי בחירה (ניתן לשלב קורסים נושאים וקורסים שעוסקים בטקסטים בתרגום)
4	2 סמינריונים
25	סה"כ נקודות לתואר

חטיבת קורסים בלימודים קלאסיים

המחלקה ללימודים קלאסיים מציעה חטיבות קורסים בתרבות יוון ורומא לכל סטודנט שהתקבל לאוניברסיטה.

החטיבה מיועדת לתלמידי הלימודים במתכונת מורחבת ומעוניינים לשלב 8 נ"ז על חשבון לימודים במחלקתם (לא בנוסף!) בתכנית המכונה "מורחב-מורכב" או לתלמידי הלימודים מקצוע (כגון משפטים, הנדסה, מדעים מדויקים) ומעוניינים גם לרכוש השכלה, ולכל תלמיד שהתקבל לאוניברסיטת בר אילן.

המחלקה מציעה לבחירה ארבע חטיבות מובנות לפי הפירוט הבא:

תרבות עתיקה - ללא שפות עתיקות (8 נ"ז)

כל הקורסים במחלקה שעוסקים בתרבות יוון ורומי ולא דורשים ידיעת שפות כלומר כל הקורסים במחלקה שמספרם 46300-46399 או 46500-599 או 46600-699

יוונית (8 נ"ז)

יוונית למתחילים א + ב – 4 נ"ז - קורסים שמספרם 46001-46002
4 נ"ז של קורסי קריאה ביוונית – קורסים שמספרם 46100-46199

לטינית/רומית (8 נ"ז)

לטינית למתחילים א + ב – 4 נ"ז - קורסים שמספרם 46051-46052
4 נ"ז של קורסי קריאה בלטינית – קורסים שמספרם 46200-46299

שפות עתיקות (8 נ"ז)

יוונית למתחילים א + ב – 4 נ"ז - קורסים שמספרם 46001-46002
לטינית למתחילים א + ב – 4 נ"ז - קורסים שמספרם 46051-46052

דרישות המחלקה לשנת הלימודים התשע"ט

תואר שני - מוסמך

קיימים שני מסלולי לימודים לתואר שני: מסלול א' מחקרי (עם תזה) ומסלול ב' לא מחקרי (ללא תזה).

במסגרת לימודי תואר שני במחלקה ללימודים קלאסיים ניתן לבחור באחת מתוך ההתמחויות הבאות:

- **התמחות קלאסית.** בהתמחות זו ניתן ללמוד **הן במסלול א' (עם תזה) והן במסלול ב' (ללא תזה)**. הלימודים כוללים קריאת טקסטים **בשפת המקור** (יוונית או לטינית). התלמיד יוכל לבחור להדגיש אחת מהשפות/תרבויות (יוונית או לטינית) או לרכוש ידע בשתיהן.
- **התמחות בתרבות יוון ורומי.** בהתמחות זו ניתן ללמוד **רק במסלול ב' (ללא תזה)**, והיא אינה כוללת לימודי שפות עתיקות. התוכנית פתוחה לתלמידים ללא רקע בלימודים קלאסיים. בהתמחות זו יש אפשרות **לתכנית לימודים בתרבויות עתיקות** בשיתוף עם המחלקה ללימודי ארץ ישראל וארכיאולוגיה. במסגרת התכנית נלמדים קורסים על ישראל הקדומה בנוסף לקורסים בלימודים קלאסיים. בתכנית זאת היקף הלימודים במחלקה ללימודים קלאסיים לא יהיה פחות משני שלישים מסך הנקודות הנדרש לתואר.

דרישות מוקדמות:

תואר ראשון בממוצע ציונים 76.

תנאי קבלה:

להתמחות קלאסית יתקבלו רק תלמידים שיש להם תואר ראשון בלימודים קלאסיים ו/או ידיעת השפות יוונית ולטינית. במידת הצורך יחויבו הבוחרים בהתמחות זאת בהשלמות מתאימות. אם אין תואר ראשון בלימודים קלאסיים במסלול שפות יתקיים מבדק קריאה ביוונית ו/או לטינית לפי דרישת ראש המחלקה או ידרשו השלמות של קורסי שפה למתחילים. אפשר ללמוד שפה קלאסית אחת בלבד (יוונית או לטינית) באישור ראש המחלקה.

להתמחות בתרבות יוון ורומי - אין צורך בידיעת השפות לטינית או יוונית או בהשלמות. מסלול זה מתאים גם לתלמידים ללא רקע בלימודים קלאסיים.

מכסת השעות והסמינריונים:

למסלול א מחקרי (עם תזה): קורסים המזכים ב-12 נ"ז לפי החלוקה הבאה:

2 סמינריונים, רצוי אחד בנושא יווני ואחד בנושא רומי.
קורסים המזכים ב-8 נ"ז הכוללים קריאה בשפת המקור.
שאיפת המחלקה היא לקיים ככל הניתן קורסים מיוחדים לתואר שני.
נושא התזה ותכנית המחקר ייקבעו על בסיס אישי.

למסלול ב לא מחקרי (ללא תזה): קורסים המזכים ב-18 נ"ז לפי החלוקה הבאה:

2 סמינריונים, מהם רצוי לפחות אחד בנושא יווני ואחד בנושא רומי.
קורסים המזכים ב-14 נ"ז הכוללים במידת האפשר קריאה במקור.
שאיפת המחלקה היא לקיים ככל הניתן קורסים מיוחדים לתואר שני.

בשני המסלולים נדרשת **בחינת גמר בעל פה** לפני סיום התואר. במסלול המחקרי בחינת הגמר תתבסס על התזה, במסלול הלא מחקרי בחינת הגמר תהיה על רשימת קריאה שתקבע על ידי ראש המחלקה.

דרישות המחלקה לשנת הלימודים התשע"ט

ידיעת שפות:

לשני המסלולים - ידיעת קריאה באנגלית ברמת מ.א. בנוסף לכך במסלול המחקרי רשאי המנחה באישור ראש המחלקה לדרוש לימוד שפה מודרנית נוספת בהתאם לצרכי המחקר.

הוראות לכתיבת עבודת גמר:

ראה נספחים 1, 2, ו-3 לתקנון הועדה לתואר שני.

תוכנית מזורזת לקבלת תואר ראשון ושני בתוך ארבע או חמש שנים

לפי בקשת התלמיד והמלצת ראש המחלקה, יכול תלמיד שסיים שנתיים ראשונות של לימודי תואר ראשון בהצטיינות להתקבל לתוכנית מזורזת המובילה לקבלת תואר ראשון ושני בתוך ארבע או חמש שנים, על ידי שילוב של קורסים מתקדמים עם הקורסים של השנה השלישית. לפרטים יש לפנות למזכירות המחלקה.